Akademie - České dějiny V. Vstup do raného novověku l.p. 1526 – 1648

Panovníci na českém trůnu:

1526-64	• **Ferdinand I. Habsburský** (*10.3.1503 / ✞25.7.1564) • Bratr Karla V.
1564-76	• **Maxmilián II.** (* 31.7.1527 / ✞ 12.10.1576) • Syn Ferdinanda I. a Anny Jagelonské
1576-1611	• **Rudolf II.** (* 18.7.1552 / ✞ 20.1.1612) • Syn Maxmiliána II. a Marie Španělské – jeho sestřenice

Panovníci na českém trůnu:

1611-19	• **Matyáš** (* 24.2.1557 / ✞ 20.3.1619) • Bratr Rudolfa II.
1619-20	• **Friedrich Falcký** (* 26.8.1596 / ✞ 29.11.1632)
1620-37	• **Ferdinand II. Štýrský** (*9.7.1578 / ✞15.2.1637) • Syn Karla Štýrského

Panovníci na českém trůnu:

1637-57	• **Ferdinand III.** (* 13.7.1608 / ✞ 2.4.1657) • Syn Ferdinanda II.

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1527

Ferdinand I. zakládá první centrální dvorské řady (tajnou radu – zahraničí a dvorskou komoru - finance)

1527

Zahájení první poštovní trati Praha-Tábor-Jindřichův Hradec-Vídeň

1528

Ferdinand I. zakazuje svolávat velké obce v královských městech a ruší krajské sjezdy

1538

Počátek stavby Královského letohrádku v Praze

1546

Počátek prvního stavovského povstání proti Habsburkům

1547

Porážka stavovského povstání, zlomení politické a vojenské moci českých měst, 4 popravení

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1551

Návrat české šlechty z Itálie – vlna renesance v architektuře (Opočno, Litomyšl, Bučovice, Moravský Krumlov, Telč)

1556

Příchod jezuitů do Čech jako počátek protireformační politiky

1556

Založena dvorská vojenská rada (zárodek ministerstva obrany)

1561

Obnovení pražského arcibiskupství

1562

Jezuitská škola v pražském Klementinu obdržela status univerzity

1564

Tridentský koncil zamítá podávání z kalicha, které tentokrát povolil papež

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1567
Kompaktáta na žádost kališníků ztratila platnost zemského zákona

1575
Česká konfese – společné vyznání starokališníků, novokališníků a jednoty bratrské nenabylo platnosti zákona

1579
Vydán první svazek Kralické bible

1583
Císař Rudolf II. Habsburský přesídlil do Prahy

1584
Gregoriánský kalendář vstupuje v platnost v Čechách a na Moravě

1599
Česká kancelář dvorská, nejvyšší úřad českého státu, zbavena nekatolických úředníků

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1608

Libeňský mír – Rudolf II. přenechává vládu v Rakousích, na Moravě a v Uhrách bratru Matyášovi

1609

Majestát Rudolfa II. na náboženské svobody potvrzuje Českou konfesi

1609

Jan Kepler vydává v Praze dílo *Astronomia nova*, v němž definoval dva ze svých tří zákonů o pohybu planet po eliptické dráze

1611

Rudolfův neúspěšný pokus o zvrat: Vpád Pasovských a králova rezignace

1615

Sněmovní usnesení na ochranu češtiny jako úředního jazyka

1617

Český sněm přijímá jako budoucího českého krále Ferdinanda Štýrského, který je vzápětí korunován

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1618

Třetí pražská defenestrace zahajuje druhé stavovské protihabsburské povstání a zároveň třicetiletou válku

1619

Nová ústava českého státu – konfederační akta

1619

Generální sněm zbavuje Ferdinanda II. českého trůnu, na jeho místo volí Fridricha Falckého

1620

Porážka stavovských vojsk na Bílé hoře

1621

Popravy na Staroměstském náměstí

1622

Začíná konfiskace majetku povstalecké šlechty a měst

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1623

Počátek stavby Valdštejnského paláce v Praze

1624

Nekatoličtí duchovní vypovězeni z Čech a Moravy

1625

Albrecht z Valdštejna jmenován nejvyšším velitelem (generalissimus)

1627

Nová ústava Obnovené zřízení zemské vydána pro Čechy

1627

Ferdinand II. vydává mandát, který nařizuje nekatolickým stavům přestoupit ke katolicismu nebo se vystěhovat ze země

1628

Obnovené zřízení zemské začíná platit na Moravě

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1630

Albrecht z Valdštejna sesazen z postu generalissima

1634

Zavraždění Albrechta z Valdštejna a jeho spolupracovníků v Chebu – nová vlna konfiskací

1635

Pražský mír – český stát definitivně ztrácí Horní a Dolní Lužici

1642

Švédové obsadili Olomouc; Brno jediným hlavním městem Moravy

1645

V bitvě u Jankova podléhají císařská vojska Švédům, kterým se ale nepodaří dobýt Brno

1648

Švédský král Königsmark obsadil levobřežní Prahu; Vestfálský mír potvrzuje svrchovanost Habsburků nad zeměmi Koruny české

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1529

První obležení Vídně osmanskými Turky

1529

Smlouva v Zaragoze: Koloniální dělení světa mezi Španělsko a Portugalsko

1529

Protest luteránských knížat a měst v Říši proti zákazu reformace (odtud označení Protestanti)

1531

V bitvě u Kappelu zemřel švýcarský reformátor Huldrych Zwingli

1534

Jindřich VIII. Tudor zahajuje jako zakladatel a hlava anglikánské církve reformaci v Anglii

1535

Kanada prohlášena francouzskou državou: počátek francouzské koloniální expanze

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1536

Vítězství luteránské reformace v Dánsku a Norsku

1536

Jean Calvin (Kalvin) sepsal dílo *Instituce*, teoretický základ kalvínské reformace

1540

Papež potvrzuje založení jezuitského řádu, iniciovaného Ignácem z Loyoly

1541

Michelangelo dokončuje fresku Poslední soud v Sixtinské kapli

1541

Jean Calvin zakládá v Ženevě svou reformní církev

1541

Turci obsadili Budín (Buda – HU)

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1543

Portugalci budují v Japonsku první evropskou obchodní osadu

1543

Mikuláš Koperník vydává spis *O pohybu nebeských těles*

1545-63

Tridentský (Trento – IT) koncil prosazuje katolické reformace

1555

Augsburský (D-Bavorsko) náboženský mír zrovnoprávňuje ve Svaté říši římské protestanty s katolíky

1556

Filip II. Habsburský králem španělským „zlatý věk“ Španělska

1558

Alžběta I. Tudorovna nastupuje na anglický trůn

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1569

Lublinská unie: státoprávní spojení Polska a Litvy pod jedním panovníkem

1572

Bartolomějská noc ve Francii: vraždění kalvinistů (hugenotů)

1577-80

Angličan Francis Drake uskutečnil druhou plavbu kolem světa

1579

Vznik Utrechtské unie, sdružující severní nizozemské provincie ve válce proti španělské nadvládě

1581

Severní (Spojené) Nizozemí se osamostatňuje na Španělsku

1582

Zavedení gregoriánského kalendáře

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1588

Porážka španělského loďstva (Armady) u anglických břehů, zrod Anglie jako námořní velmoci

1598

Francouzský král Jindřich IV. Bourbon vydává edikt nantský, zaručující rovnoprávnost kalvinistů (hugenotů) s katolíky (kromě Paříže)

1609

První anglická kolonie v Severní Americe - Virginia

1610

Polská vojska obsadila Moskvu

1613

Po vyhnání Poláků z Moskvy se vlády v Rusku ujímá Michail Fjodorovič Romanov, zakladatel dynastie Romanovců

1618

Třicetiletá válka propukla v Praze

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1619

Spojené Nizozemí obsazuje Jakartu a narušuje portugalské koloniální panství na Sundských ostrovech (Indonésie)

1621

Spojené Nizozemí obnovuje válku se Španělskem

1624

Armand-Jean du Plesiss, kardinál Richelieu prvním ministrem Francie

1626

Holanďan Peter Minuit zakládá na Manhattanu Nový Amsterdam (od roku 1644 nazývaný NY)

1629

Habsburkové vítězí zásluhou Albrechta z Valdštejna v tzv. dánské fázi třicetileté války

1630

Švédsko vstupuje do třicetileté války

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1640

Anglie zakládá v Indii svou první pevnost – nynější Madras

1640

Počátek občanské války v Anglii

1641

Nizozemci vytlačují z Jávy Portugalce

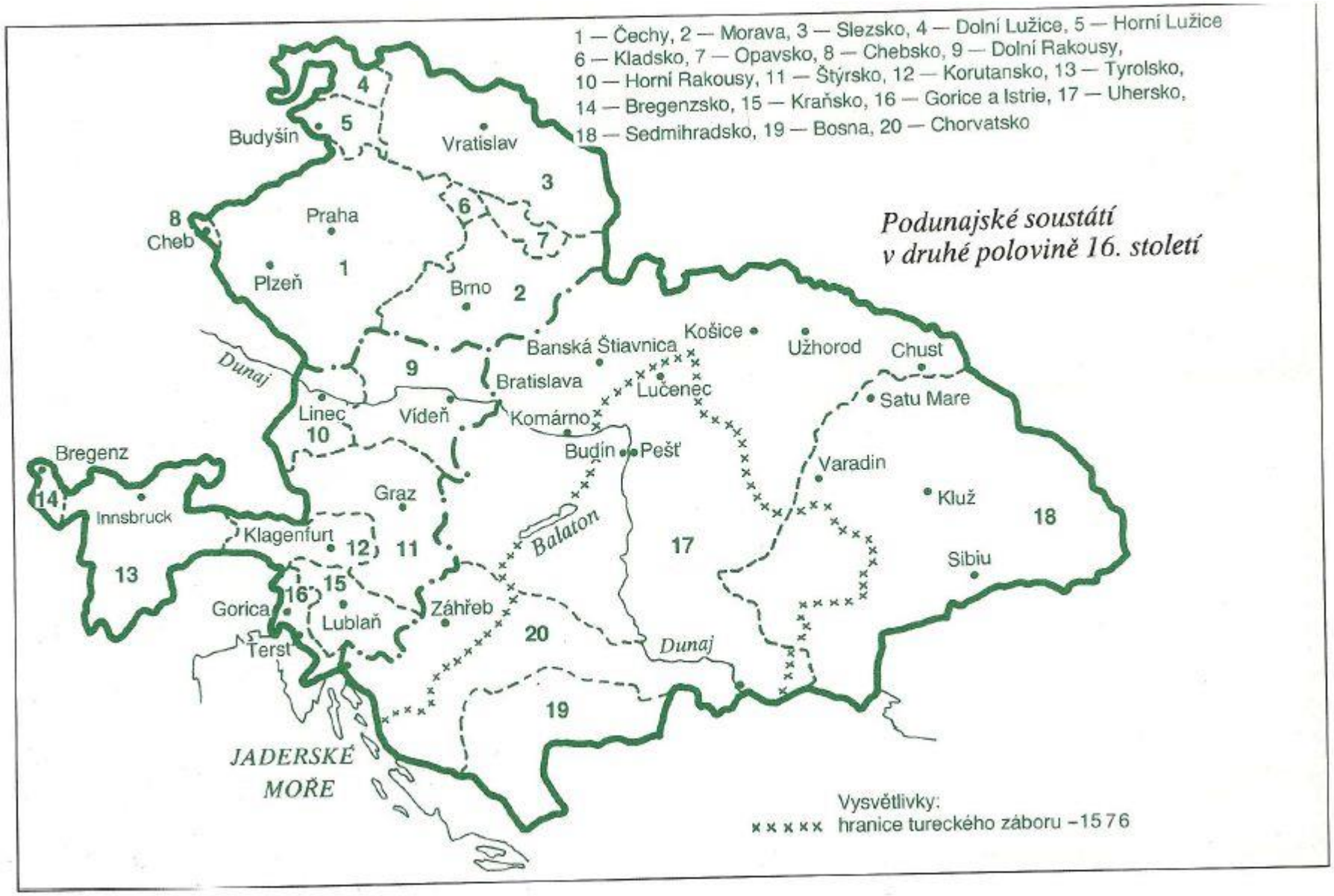
1643

Zahájení mírových rozhovorů o ukončení třicetileté války v Münsteru a Osnabrücku

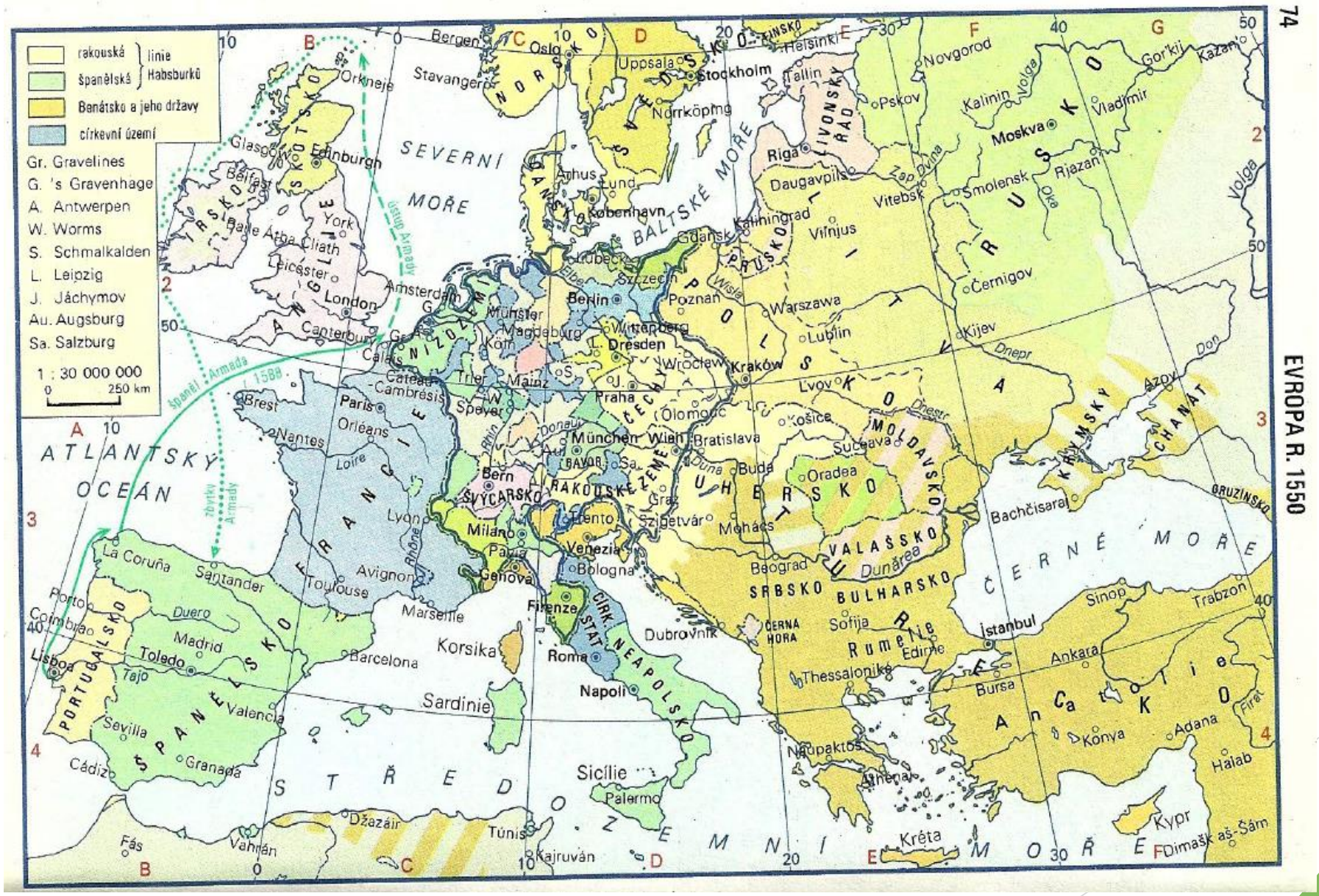
1648

Mír vestfálský končí třicetiletou válku

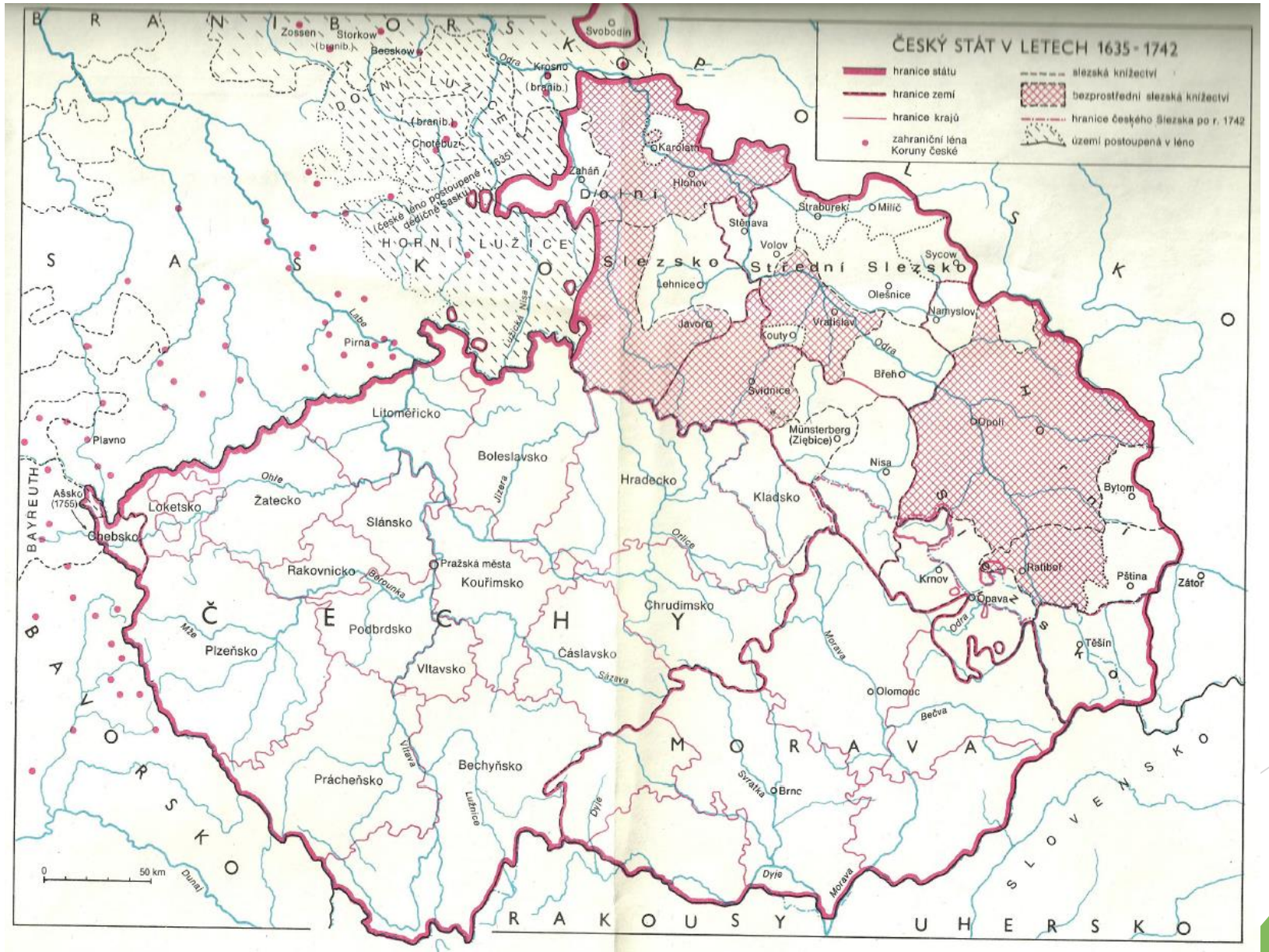
IV. Podunajské soustátí ve 2.pol.16.století

IV. Evropa roku 1550

IV. Český stát 1635-1742

V. Seznam doporučené literatury

- **Nástup Habsburků na český trůn;** Janáček Josef; Melantrich 1986
- **Pád Rudolfa II.; Janáček Josef**; Mladá fronta 1973
- **Černý den na Bílé hoře**; Uhlíř Dušan; Ave 1998
- **Staroměstská exekuce**; Petráň Josef; Mladá fronta 1971, Rodiče 2004
- **Valdštejnova smrt**; Janáček Josef; Mladá fronta 1970